

I det hele kan jeg ikke sige andet, end at det vilde dog være ganske naturligt, at dette Ting foruden at tage de Spørgsmaal under Overvejelse, som den højtærede Minister fremdrog, tillige vilde se noget nærmere paa hele Spørgsmaalet om, hvorledes Loven er bleven benyttet i den korte Tid, den har virket. Den har jo ikke virket saa lang Tid, at man kan sige, at der er indvundet nogen egentlig Erfaring om, hvilken Nytte Loven gør, men der er dog paa den anden Side gaaet saa lang Tid, at man har faaet dannet denne Mængde Foreninger, og det kunde være meget godt at faa at vide, af hvilke Medlemmer disse Foreninger bestaa. Er det de mest velhavende i de vedkommende Sogne, som have ment, at de uden Risiko kunne slutte sig sammen for at skaffe sig billige Laan, med Udelukkelse af alle de andre mindre solide, som de ikke ville have med, og med hvem de ikke ville dele noget Ansvar? Hvis det er Tilfældet, vilde Loven kun være kommen dem til Gode, som ikke trængte til at hjælpes, og man vilde slet ikke have opnaaet Formaalet, nemlig at hjælpe dem, der trængte til det. Eller er det Tilfældet, at det er dem, der trænge dertil, eller dog dem, der staa saaledes, at de have Vanskelighed ved at skaffe sig Kredit, er det dem, der have sluttet sig sammen? Er der dannet Foreninger af dem, og er det dem, der have faaet Hjælp efter denne Lov? Det er ogsaa Punkter, som fortjene Undersøgelse og som maa kunne oplyses i alt Fald indtil en vis Grad. Jeg skal altsaa for mit Vedkommende udtale, at jeg i og for sig kan finde, der er noget tiltalende ved dette Lovforslag, som det er, men at man dog ikke uden videre kan acceptere det, og at man i et Udvalg maa undersøge de forskellige Punkter, jeg nu har fremdraget. Det kan jo heller ikke nægtes, at der maa være Grænser for, hvor vidt man kan gaa ad den Vej. Skulde Rentefoden i længere Tid vedblive at stige som nu, ser jeg ikke rettere, end at saa vil de 3 Millioner ingen Ting kunne forslaa, og saa kunde der være Tale om at komme ind paa endnu større Krav. Og der maa jo da være Grænser for, hvor vidt man kan gaa paa denne Maade i Henhold til en Lov, der nærmest er at betragte som et Forsøg. Fra den Side set er det lidt uheldigt, at man allerede saa kort Tid, efter at Loven er udkommen, og uden at man har nogen egentlige Erfaringer for dens Virkninger, søger at faa den udvidet. I alt Fald skal jeg tillade mig at anbefale, at Loven gøres til

Genstand for nøjere Undersøgelse i et Udvalg.

Neergaard: Jeg skal begynde med at bemærke, at jeg hører til dem, der stemme for at fremme dette Lovforslag. Da Loven af 1898 blev vedtagen, blev den af mange Landmænd hilst med Glæde. Den fremkom jo til Dels ved privat Initiativ, idet der blev virket for den særlig af Landmænd, der stode uden for Rigsdagen, og til dem hørte jeg. Det, vi ønskede at ordne gennem denne Lov, var Landbrugets Driftskredit, hvis Forhold staaer i nøje Forbindelse med den Maade, hvorpaa den faste Kredit er ordnet her i Landet. Man er jo gaaet den Vej at ordne den saaledes, at man har taget en saa stor 1ste Prioritet som muligt, for hvilken man har prioriteret ikke alene Landejendommen selv men Besætning, Inventar o. s. v. i Mod-sætning til, hvad der er Tilfældet i andre Lande, f. Eks. Sverige, hvor Besætningen ikke er prioriteret. Dette har faktisk bevirket, at en Landmand hos os har Vanskelighed ved at skaffe sig løs Kredit, hvad der igen har bevirket, hvad man ser saa hyppig ved Konkursen, at 2den Prioritets-haver og den løse Gæld ikke faar det allermindste. Derfor have Landmændene haft meget vanskeligt ved at skaffe sig den øjeblikkelige Driftskapital, og som Forholdet er nu, kræver denne jo en ikke ringe Størrelse. Jeg skal ikke nægte, at jeg har haft den Tanke — hvad jeg ikke skal komme nærmere ind paa, da det strengt taget ikke vedkommer denne Sag, skønt mange ærede Medlemmer her i Tinget interessere sig for Sagen og forstaa sig paa den — at det skulde være heldigt at gaa en anden Vej med Hensyn til de faste Prioritetslaan, nemlig at man lavede i alt Fald en Serie i Kreditforeningerne, hvor man gav mindre, uamortisable Laan, men saa ikke tog Besætningen med ind under Pantet. Nu er det jo saadan, at Ejendommen af Kreditforeningen takseres uden Besætningen, men at Besætningen tages i Pant. Jeg tror, det kunde være heldigt at gøre et saadant Forsøg, men saa ligeledes gøre Forsøg paa at skaffe 2den Prioritetslaan med meget stærke Amortisationer. — Jeg skal nu villig indrømme, at skønt vi modtog Loven med Glæde, opnaaede vi ikke fuldstændig det, vi havde tænkt os. Det, vi havde tænkt os, var ikke egentlig øjeblikkelig Hjælp, men en Ordning, der gjaldt ogsaa for Fremtiden, og derfor havde de, der arbejdede paa denne Sag, ikke dristet sig til at gaa til at forlange, at